

V noci ze středy 15. března na čtvrtek 16. března 1939 se k budově obecné školy v Kuřimi blížili potmě dva muži. Došli až k místu, kde byly na fasádu školy připevněny dvě litinové pamětní desky kuřimských legionářů Františka Vojty a Jana Popka, odšroubovali je a odnesli pryč. Rychle kráčeli ulicí Tusarovou vzhůru, každý máje pod paží jednu desku, a u trafiky odbočili doleva na ulici Otevřenou. Zastavili se u domu č. 14. První muž odemkl bránu a otočil se zpět ke druhému, aby od něj převzal i druhou desku. Mlčky se rozloučili, vždyť nebylo třeba slov, stačil pohled, kývnutí hlavou a rozuměli si – byli přece legionáři zocelení prodělanou sibiřskou anabází. František Filka i Josef Odehnal dobře věděli, že nastala zlá doba. Legionáři, kteří se v roce 1918 zasloužili o vznik republiky, se po okupaci stanou pro nacistický režim nežádoucí připomínkou již neexistujícího Československa. Desky na škole by dozajista padly za oběť nacistickému ničení. A tak se rozhodli, že památku na bratry-spolubojovníky ochrání.

Josef Odehnal desky pečlivě zabalil a ukryl ve svém domě. Celé roky tak odpočívaly ve své skrýši a nikdo o nich nevěděl. Dokonce ani manželce a dětem nic neprozradil. A konečně se začala karta obracet – Němci ztráceli jednu bitvu za druhou a byli nuceni ustupovat před postupující Rudou armádou. Koncem dubna roku 1945 se již fronta nezadržitelně blížila a ozvěny bojů o Brno doléhaly až ke Kuřimákům. 25. dubna sovětské letectvo bombardovalo Kuřim a ta hrůza přiměla většinu obyvatel městečka, aby se uchýlili do štol pod kopcem Záruba. I Josef Odehnal se svou rodinou tam odešel vyhledat bezpečí. Každý den se však vracel aspoň na malou chvíli domů, aby dům zkontroloval. Patnáctiletý syn Ivo jej často doprovázel, nebo zaskočil domů i sám.

Byl to jeden z těch dnů na přelomu dubna a května, kdy začalo příjemně hřát nesmělé jarní slunce. Ivo stál zrovna na dvoře za domem, když se ozvala dělostřelba.

Země se Ivovi zachvěla pod nohama a on se okamžitě přikrčil. To odkudsi od Moravských Knínic někdo ostřeloval protiletadlové kanóny, které Němci rozestavěli do polí za městečkem směrem ke kopci Zborov. Další rána však byla ohlušující a nebezpečně blízko. Když se Ivo vzpamatoval a po chvilce vstal, doběhl před dům, aby se podíval, co se vlastně stalo. Střela zasáhla plot před domem a kus střepiny proletěl také verandou, prorazil její strop a zůstal vězet ve střeše. Ivo už nemínil zůstat ani o chvíli déle a rychle utíkal do štol.

„Co to říkáš? Co že se stalo?“ vykřikl rozčileně Josef Odehnal, když slyšel synovo vyprávění po návratu do štol. Na další vysvětlování ale nečekal, rychle se sebral a běžel domů. Ivo celý zmatený otcovým chováním spěchal za ním. K domu doběhli společně, ale Josef Odehnal synovu přítomnost téměř nevnímal. První pohled na dům v něm vzbudil ještě větší obavy, než doposud měl. Rychle vběhl do domu, vyběhl po schodech do patra. Dřevěné obložení, které krylo trámy nad schodištěm, bylo rozlomené a některé desky rozštípnuté. Jednu uvolněnou desku odstranil a sáhl do prostoru mezi obložení a střechu – cosi nahmatal. Teprve teď si znovu uvědomil synovu přítomnost a byl rád, že je s ním. Společně postupně odstraňovali poničené obložení, dokud nebyl otvor dostatečně velký, aby z něj mohli vyjmout velký a těžký balík. Josef Odehnal jej položil opatrně na zem, a aby se přesvědčil, že nic neutrpělo újmy, opatrně jej rozbalil. Tehdy syn Ivo uviděl pamětní desky legionářů, které vídával, když chodil do školy.

„Ale to jsou přece...!“

„Ano, to jsou desky legionářů,“ přikýval Josef Odehnal. A s ulehčením dodal: „Jsou úplně v pořádku. Naštěstí!“

O pár dní později, 9. května 1945, byla Kuřim osvobozena 1. rumunskou královskou armádou. Pamětní desky legionářů se mohly opět vrátit na budovu školy. V roce 1992 byly přemístěny ke vstupu kuřimské radnice. Málokdo z těch, kdo vstupují na úřad vyřídit si své záležitosti, tuší, jak pohnutý osud desky přečkaly.